

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta štev. 18
Uredništvo za Trst:
Ulica Valdirivo 35/II., Tel. 29210

Poštno ček. račun: štev. 9-12410
Cena: Posamezna štev. L 20
Naročnina: Mesečna L 85
Za inozemstvo: Mesečno L 150

Leto III. - Štev. 42

Gorica - 18. oktobra 1951 - Trst

Izhaja vsak četrtek

„Sojditite in učite vse narode...“

Misijska nedelja je zopet tu. Kot verni katoličani ne moremo mimo nje, ne da bi se je vsaj na kratko spomnili. Če zasluži namreč kakav stvar naše zanimanje, ga zasluži nedvomno katoliški misijoni. Z misijoni izpolnjuje sv. Cerkev svojo prvo in najbolj vzvišeno nalogo, ki jo je prejela od svojega božjega Ustanovitelja in ki je v tem, da prinaša Kristusovo blagovest vsem tistim, ki so v »temi in smrtni senci« in da jim naklanja sadove Kristusovega odrešenja.

Dobro nam je znano, kako je človeštvo izgubilo zaradi Adamovega padca svoje nadnaravno stališče ter vse privilegije, ki so bili s tem stališčem združeni. Izgubilo je posvečujočo milost božjo in s tem tudi otroštvo božje ter pravico do večne sreče v nebesih. Otemnel je človeški razum in njegova volja se je zaradi poželenja nagnila k slabemu. Trpljenje in vsakršno gorje je postalo človekov vsakdanji delež in misel na neizogibno smrt mu je zagrenjala sleherni trenutek njegovega življenja. Toda neskončno usmiljeni Bog se je človeštva usmilil ter mu obljubil in tudi poslal Odraselnika, ki je s svojim trpljenjem in s svojo smrtjo zadostil neskončni božji pravici ter popravil to, kar sta Adam in Eva zagrešila.

Človeštvo je bilo odrešeno, e to odrešenje bi ne bilo prišlo do veljave, ako bi Kristus ne bil ustanovil svoje Cerkve in ako bi ne bil naročil apostolov: »Pojdite in učite vse narode...« Na te besede so se razšli apostoli po vsej takratni rimski državi in še preko njenih meja, oznanjali Kristusovo evangelij ter naklanjali poganskim narodom milosti Kristusovega odrešenja.

In kar so apostoli vršili, to je nadaljevala sv. Cerkev skozi vsa stoletja do današnjih dni. Razposiljala je svoje misijonarje med divja barbarska ljudstva ter jih pridobivala za Kristusa in za krščansko kulturo.

Kamorkoli so prišli Kristusovi blagovestniki, povsod je pričelo novo življenje. Razpadle so verige suženjstva, izginilo je mnogoženstvo, družine so postale svetišča molitve in krščanske vzgoje. Krščanska ljubezen in strpnost je zavladala med narodi in sosedih. Izboljšale so se socialne razmere, vstajale so bolnišnice in sirotišnice in razne druge dobrotelne ustanove. Nastale so farne, samostanske, škofijske šole in visoke šole, gojile so se vede in umetnost. Kamor je prišla sv. Cerkev, povsod je zacvetela krščanska kultura. Sv. Cerkev se je borila povsod za pravice človeka in njegove osebnosti, potegovala se je za preganjane, za ponižane in razžaljene, za vdove in sirote, obenem pa kazala vsem pot, ki vodi do Boga in do večne sreče.

To vzvišeno delo sv. Cerkve se še vedno nadaljuje. Od ledene Alaske in Groenlandije pa do Ognjene zemlje na skrajnem koncu Južne Amerike, od vroče Sahare in afriških pragozdov pa tja do zadnjih otokov Tihega oceana se oznanja poganjskim ljudstvom Jezusovo evangelij in se širi krščanska kultura.

Velika je armada misijonskih delavcev, ki se žrtvujejo za Kristusovo kraljestvo, in vendar je še premajhna, da bi zadostovala vsem misijonskim potrebam. Ogromno je število dobrotelnih ustanov, bolnišnic in sirotišnic, hiralnic in lebrozarijev za gobave, osnovnih, srednjih in visokih šol, semenišč in cerkva, ki jih vzdržujejo misijoni, in vendar vse premalo vpricho potreb, ki po-

stajajo iz dneva v dan večje, medtem ko podpore za misijone le počasi naraščajo.

In kdo je kriv, da podpore za misijone tako počasi naraščajo? Kdo drugi, če ne mi katoličani, ki se za misijone premalo zanimamo in ki jih premalo podpiramo: za politiko in šport, za nogometne stave in loterijo, za kino in ples, le na misijone se malokdaj spomnimo. Težke tisočake denarja napravimo vsako leto za svoje zabave, za misijone pa odrinemo le nekaj lir na leto, pri tem si pa morda še domišljujemo, da smo svojo misijonsko dolžnost popolnoma izpolnili. Okoli 188 tisoč misijonskih delavcev, duhovnikov in misijonskih bratov, misijonskih sester in domačih katehistov, zdravnikov in učiteljev se žr-

tuje v misijonih za razširjenje Kristusovega kraljestva ali celo hira in umira po zaporih in koncentracijskih taboriščih, nam pa morda niti v glavo ne pride, da bi se s hvaležno mislijo spomnili nanje, da bi jim vsaj z enim očenašem priskočili na pomoč. Vemo sicer, da so tudi tu častne izjeme, da se dobijo katoličani, ki se misijonske dolžnosti popolnoma zavedajo, a neprimerno veliko več jih je, ki so napram misijonom popolnoma indiferentni. Vsem tem bi danes prav radi zaklicali: »Zbudite se vendar iz svoje mlačnosti in napravite tudi vi svojo misijonsko dolžnost! Poganski narodi stegajo tudi proti vam svoje roke in vas prosijo pomoči. Ali imate res tako malo srca, da jim jo baste odrekli?«

A. P.

Gonja proti duhovnikom se v Jugoslaviji poostruje

Zadnje čase se v inozemstvu mnogo piše in govori o nezadovoljstvu kmetov-zadružnikov v Jugoslaviji. Po jug. komunističnem zakonu sme vsak kmet - zadružnik — po triletnem bivanju v zadrugi — izstopiti iz nje. Dobi povrnjeno vso svojo zemljo, a brez živine in orodja s katerim je k zadrugi pristopil. Zlasti se ti izstopi širijo po Hrvatski in Srbiji. Imamo pa tudi take primere v Sloveniji. Domača »ljudska oblast« hoče nezadovoljstvo kmetov pripisati podtalnemu delovanju domačih duhovnikov, češ da pozivajo ljudi k izstopu iz zadrug. V ta namen se stolpci režimskega časopisja pridno polnijo z ostrimi izpadi na račun raznih podeželskih gg. župnikov. Kot primer navajamo pisanje »Mariborskega vestnika« proti župniku na Muti g. Ernestu Klančniku. Glasi se: »Če bi župnik bilo dovoljeno, bi gotovo z veseljem organiziral procesijo z geslom: »Reši nas zadruga, o Gospod!«, kakor je bil že protizakonito in brez dovoljenja poučeval verouk, ker pa tega ne sme, se je lotil agitiranja in hujškanja proti zadružnikom, da bi tako razbil zadrugo. —

Pametnemu človeku je jasno, da ne nosijo krivdo za izstop iz zadrug duhovniki, temveč vlada sama

s svojo neumestno agrarno politiko. Pripisovati ta množični pojav delovanju duhovnikov je le golo izrabljanje novonastalega položaja za borbo proti katoliški Cerkvi, ki je trn v peti današnjemu režimu. Saj režimsko časopisje ne napada samo podeželskih duhovnikov, temveč tudi mestne, ki pa nimajo prav nič opravka s kmeti v zadrugah. Tako prinaša »Mariborski vestnik« oster napad na celjskega mestnega župnika dr. Kovačiča. Dobesedno piše:

»Župnik Kovačič se je že dalj časa kazal kot nasprotnik naše ljudske oblasti. Pa ne sam. Vplival je tudi na svoje podrejene duhovnike, ki so kazali negativen odnos in tudi delovali proti današnji družbeni ureditvi. Naša ljudska oblast takim duhovnikom ni mogla zaupati mladine. Dr. Kovačiču in še dvema drugima je bilo prepovedano poučevanje verouka. Šli so preko tega in hote kršili zakonite predpise s tem, da so mladino zvaljali na zasebni pouk. Zaradi izigravanja ljudske oblasti so prejeli zaslužen denarno kaznen. —

To pa ni edino, kar je zakrivil celjski župnik. Zaprotil je za dovoljenje, da bi smel pobirati prostovoljne denarne prispevke za popravilo župne cerkve. To dovoljenje je

Vojaški razgovori na Balkanu

Dočim se Perzija in Egipt igrata z ognjem, ko se upirata in prelamljata mednarodne pogodbe, so najbližje sosedje sovjetske Rusije veliko bolj trezne. Jugoslavija, Grčija in Turčija se čutijo neposredno ogrožene, zato pa skrbijo predvsem za svojo vojaško varnost. Zato vidimo, da gre zunanja politika teh držav v prvi vrsti za tem ciljem, kako si zagotoviti zunanjo vojaško pomoč v primeru napada in kako si ustvariti močno notranjo vojaško silo. V tej luči moramo presojati tudi zadnje vojaške razgovore na Balkanu in v Turčiji. Semkaj so prispeli trije vrhovni vojaški poveljniki Amerike, Anglije in Francije na razgovore za organizacijo vojaške obrambe Bližnjega Vzhoda. Vojaški razgovori so se vodili v Atenah, Ankari in na zadnje v Beogradu, kjer se je ustavil ameriški general Collins za več dni, da si je ogledal izurjenost jugoslovanske vojske in obrambne naprave na mejah. Hotel se je na lastne oči prepričati o stanju in potrebah jugoslovanske voj-

ske, kajti Amerikanci ne želijo pošiljati vojaške pomoči Jugoslaviji na slepo. Zato je res značilno, da je Tito pristal na to, da si tuj ameriški general ogleda vojaške naprave na meji proti Bolgariji in Romuniji ter pregleda jugoslovanske čete, ko vemo, kako se komunisti bojijo vsakega tujega pogleda v svoje notranje zadeve.

Izidi kantonalnih volitev v Franciji

V nedeljo so imeli v Franciji drugi del kantonalnih volitev. Pri teh je odločala relativna večina v vseh tistih kantonih, kjer kandidati prejšnjo nedeljo niso dobili absolutne večine.

Izidi so sledeči:

K. P. Francije 78 sedežev (38 manj kot zadnjič); socialisti 278 sedežev (139 manj); levičarji — neodvisni 51 sedežev (11 manj); zveza republikanske levice in radikalni 374 sedežev (8 pridobili); Demokristijani (MRP) 108 sedežev (20 pridobi-

labil. Z zbranim denarjem pa ni začel popravljati celjske cerkve, ki spada v vrsto kulturnih spomenikov, temveč je »vložil« denar v popravilo nepotrebnih kapelic v okraju. Še več. Bil je tako »ogorčen«, da je obsojal lokalne faktorje, češ da mu ne pomagajo. —

Režim se ne poslužuje samo časopisne gonje. Prihaja ponovno do likvidacije nezaželenih duhovnikov.

V Preski pri Medvodah nad Ljubljano so prišli opolnoči dne 21. septembra ljudje, ki so prosili župnika, naj gre previdet bolnika. Župnik je vstal in odprl okno. Počili so strelci, župnik je padel mrtev na tla. Storilci so neznani. Zaprlji so dva ministranta — kot pesek v oči. Župnik Oblak — osemdesetletni starček je sezidal novo krasno cerkev v Preski in zdaj počiva poleg nje — mučenik.

»Slovenski poročevalci« prinaša suhoparno obvestilo prebivalstva Preske o župnikovi smrti brez vsakega komentarja, kar je izredno zanimivo.

Vsekakor v državi, kjer je vse v rokah partije in se ničesar ne more zgoditi brez njene vednosti, bi pač lahko izsledili zločince. Tega pa nočejo, ker so umor prav gotovo zakrivil oni, ki so največja opora današnjemu režimu pri njegovem zatiranju Cerkve in slovenskega naroda sploh.

Egipt v boju za neodvisnost

Za sodobno politiko so značilne razne nenadne in drzne odločitve, ki imajo potem odločilen vpliv na razvoj dogodkov. Med take odločitve spada tudi ona, ki jo je podvel egiptovski ministrski predsednik Nahas Paša pretekli teden, ko je v zbornici izjavil, da bo Egipt preklical pogodbo sklenjeno z Anglijo leta 1936 in ono iz leta 1899. V moči prve pogodbe je imela Anglija pravico, da je držala svoje vojaške ednice ob Sueskem prekopu za njegovo obrambo; v moči pogodbe iz leta 1899 pa je Anglija imela pravico, da je upravljala Sudan kot neodvisno področje zase. Sedaj je Egipt obe ti pogodbi preklical. Parlament je v ponedeljek enoglasno odobril to odločitev ter oklical kralja Faruka za kralja Egipta in Sudana.

Svet torej stoji zopet pred novim danim dejstvom, da se je mednarodna dvostranska pogodba enostransko in svojevoljno preklicala. Na tako postopanje smo bili vajeni pri Hitlerju in Stalinu, pri demokracijah državah pa tega navadno ni bilo. Sv. oče Pij XII. je med pogoji za mirno sožitje med narodi postavil tudi zahtevo po svetosti sklenjenih pogodb. Videl je namreč, da je bil eden izmed glavnih vzrokov zadnje vojne ravno brezobzirno prelamljanje dane besede in nespoštovanje mednarodnih obveznosti. Če države ne bodo spoštovalle dane besede in svojega podpisa, kako je mogoče še mirno sožitje

Italijanska agrarna reforma

Clevelandski »Plain Dealer« komentira zadnje ukrepe italijanske vlade glede razdelitve zemlje, ki je bodo deležne italijanske družine v južni Italiji po številu 4900. List piše, da je to le malenkostno število v primeri z vsemi tisoči italijanskih poljskih delavcev, ki ostanejo še vedno brez zemlje. Naselitev teh 4900 kmečkih družin je v primeri z italijanskim naravnim porastom prebivalstva, ki znaša 500.000 ljudi na leto, kaj neznatna.

De Gasperi pač ni obsojati, da ni mogel v naglici rešiti celotnega problema. Kot vsakdo v javni službi je lahko napravil le to, kar je politično možno. Ta njegov poizkus naj bi čim bolj pokvaril načrte komunistom, ne da bi seveda pri tem naletel na nasprotovanje velikega števila zemljiških posestnikov... Če dobro premislimo povojne ovire, ki so se pojavile doslej, vidimo, da Italija ni tako slabo vodila svojo notranjo politiko. Že samo dejstvo, da je sedaj začela z izvajanjem zemljiške reforme, pa čeprav le poskusno, kaže, da bi jo mogla tudi izvesti do konca.

med narodi? Zato je postopanje Egipta s te strani nedopustno.

Za druge strani pa je razumljivo, da Egipt teži za popolno neodvisnostjo in da bi bil rad sam gospodar na svoji zemlji. Angleško gospodarstvo v Sudanu, kateri ni nič drugega nego zgornji del nilske doline, ter angleški vojaki ob Suezu so pa pomenili okrnjenost njegove neodvisnosti. Zato se je Egipt uprl.

Angleško egiptovski spor pa povzroča velike skrbi vsej zapadni diplomaciji. Gre namreč ne samo za Egipt nego za varnost vsega Srednjega Vzhoda. Egipt in Sueski prekop tvorita nekako središče obrambnega sistema, ki so si ga zapadne velesile zamislile na Bližnjem Vzhodu. Ta sistem sloni na Balkanu (Jugoslavija, Grčija), Mali Aziji (Turčija, Irak) ter Severni Afriki (Libija, Tunizija z Marokom). Vsled tega je postopanje Egipta vsem silno neljuba zadeva. Bližnji in daljni prijatelji Egipta so poskušali s posredovanjem, a do sedaj vse zaman. Egipt je zavrnil tudi povabilo za skupno obrambo Srednjega Vzhoda, katero so predlagale Amerika, Francija in Turčija. Zato smemo pričakovati še novih zapletljivost na Bližnjem Vzhodu.

Taifun na Japonskem

V nedeljo in ponedeljek 14. in 15. t. m. je zajel Japonsko najhujši tajfun, kar se jih do sedaj spominjajo v zadnjih 20 letih. V 48 urah je pustil za seboj 1200 mrtvih, ranjenih in pogrešanih. Obšutno škodo je napravil tudi polju. V nekem kraju se je usul plaz, ki je zasul 14 oseb. Prometne zveze so tudi v velikem neredu. V mnogih krajih vlaki in avtobusi sploh ne vozijo. Vojaška oblast je tako priskočila na pomoč z velikimi podporami prebivalstvu prizadetih krajev. Tudi Rdeči križ je veliko pomagal s podporami in tako lajšal gorje ponesrečencem.

Triindvajseta nedelja po binkošti

Iz svetega evangelija po Mateju
(Mt 9, 18-26)

Tisti čas, ko je Jezus množicam govoril, glej, pristopi neki načelnik shodnice, pade predenj in pravi: Moja hči je pravkar umrla. Toda pridi, položi roko nanjo in bo žive-la. — Jezus vstane ter gre z njim in učenci ga spremljajo. In glej, žena, ki je na krvotoku trpela dva-najst let, je pristopila od zadaj in se dotaknila robu njegove obleke. Mislila si je namreč: Ako se dotaknem le njegove obleke, bom ozdra-vela. — Jezus se obrne, po pogleda in reče: Zaupaj, hči, tvoja vera te je ozdravila. — In žena je bila zdrava od tiste ure. Ko je tedaj Jezus prišel v načelnikovo hišo in videl piskače in razburjeno množi-co, je rekel: Umaknite se, zakaj deklica ni umrla, ampak spi. — In posmehovali so se mu. Ko je pa množica bila odpravljena, je vstopil in deklico prijel za roko in je vsta-la. In glas o tem je šel po vsej tisti deželi.

Na svojem četrtem jadraniu proti Ameriki je Krištof Kolumb veliko trpel. Najhuje je bilo 15. decembra 1502. Iznenada so mornarji prestrašeno zaupili in kazali v daljavo. Naenkrat se je dvignil vihar in gnil ogromne valove proti Kolumbovim ladjicam. Jaso je bilo, da bi bili zgubljeni, če pridejo valovi do njih. Ko je videl Kolumb obup svojih mornarjev, je spoznal, da je rešitev samo pri Bogu. Cesar se dotakne Kristus, ne more več škodovati. Pa del je na kolena in zaupno prosil za pomoč. Po nekakem notranjem navdihjenju vstane in naredi velik križ pogubnim valovom. In res, va-

lovi so zadnji hip spremenili smer in se zgubili v daljavi. Bili so rešeni.

Tudi mi smo podobni, oziroma naše življenje, majhnim ladjicam na širnem morju. Pot nam je naka-zana: doseči nebesa. Toda pot je dolga in nevarna. Večkrat se obzor-je stemni. Pot postane negotova. Kdor pa izgubi vero, je s tem izgu-bil smer svojega življenja.

Kristus mora biti z nami in to vedno. Ob njegovi strani je pot varna. Bolna žena se je samo do-taknila robu Jezusove obleke in je ozdravila. Jezusova moč je prešla v njo. Celotno smrt se je morala umakni-ti Jezusu. Mrtvo Jairovo hčer je pri-jel za roko in ji ukazal: Deklica, rečem ti, vstani! — Smrt se je umaknila in deklica se je dvignila na svojem ležišču.

Tudi nam je Jezus blizu. Nika-mor ga ni treba hoditi iskat. Zado-stuje čisto srce in Jezus ga izbere za svoje bivališče. Posebno rad prihaja v našo dušo pri svetem obhajilu. Ob tem živem dotiku z Jezusom duša živi. Ladjica našega življenja ima Krmarja, ki jo varno vodi v večni pristan. Dogaja se prav tako, kot pravi znana romarska pesem: Je-zus je z nami, viharje miri, varno v nebesa se peljemo mi!

Ohranimo vedno zaupanje do Jezusa in ga tudi večkrat prejmemo v svetem obhajilu v svoje srce.

NEDELJSKA MOLITEV

OPROSTI SVOJEMU LJUDSTVU, KAR JE GREŠILO, PROSIMO, GOSPOD: DA SE GREŠNIH SPON, V KATERE SMO SE PO SVOJI SLABOSTI ZAPLETILI, PO TVOJI DOBROTLJIVOSTI REŠIMO.

Ob misijonski nedelji

Ce komu, je nam iz Slovenskega Primorja lahko razumeti Misijonsko nedeljo.

Misijonska nedelja (predzadnja v oktobru) ima namen vzbuditi oziroma poživiti med katoličani smisel za misijonsko sodelovanje.

Kaj pa hočejo misijoni? Dati Cerkev Kristusovo tistim narodom, ki je še nimajo, kajti do nje imajo oni prav tako pravico kot drugi, ki jo že imajo, in njim je prav tako koristna in potrebna kot nam.

Kaj pomeni Cerkev in vera v življenju kakega naroda, to vemo do bro vsi Slovenci, kajti zgodovina nas uči, da bi nas brez Cerkve in vere danes ne bilo. Smrtne nevarnosti turških vpadov, protestantizma in komunizma, v katerih bi utonili, ako bi se jim predali in jih zmagu-jemo v moči naše vere in s pomočjo Cerkve.

Se posebno pa znamo ceniti vero in Cerkev rojaki iz Slovenskega Primorja. Ko je v vsem drugem javnem življenju slovenska beseda in pesem morala utihniti, smo si jo ohranili na verskem polju, v cerkvi. Isto ali podobno doživlja tudi naše izseljenstvo: Prav okrog verskega življenja, cerkve in duhovščine se najbolj ohranjuje pristno slovenstvo med rojaki po svetu.

Zato in zaradi globine verske za-sidranosti med nami sploh je bilo v Slovenskem Primorju vedno veli-ko smisla za misijone. Naj omeni-mo le nekaj dejstev: Središče po-vojne slovenske misijonske akcije v Ljubljani je dobro vedelo, da sta bili od raznih Marijinih družb misijonsko morda najbolj delavni prav Marijini družbi v Trstu in v Gorici. Msgr. dr. Mirko Brumat je bil eden največjih slovenskih misi-jonskih delavcev v zaledju, lahko rečemo, da poleg dr. Ehrlica naj-večji. Razmeroma zelo močna je skupina današnjih slovenskih misi-jonarjev in misijonarj iz Slovenskega Primorja, kot na primer. Brat in sestra p. Albin in s. Anica Mi-

klavčič na Kitajskem, g. Ciril Čarga tudi na Kitajskem, brata Marcel in Karel Kerševan CM v Belgijskem Kongu, in tako dalje. Da isti misi-jonski duh med nami v Slovenskem Primorju še vedno živi, temu je do-kaz izdatno sodelovanje na primer tržaške Dekliške Marijine družbe s sedanjim središčem slovenske misi-jonske akcije v Buenos Airesu.

Misijonska nedelja letošnjega leta naj bi med nami to misijonsko za-vest in sodelovanje še bolj utrdila, poživila, pomnožila! Zlasti sedaj, ko oni v okviru Jugoslavije ne mo-rejo v tej stvari nič drugega storiti kot le moliti in trpeti, naj bi mi, ki uživamo svobodo verskega zuna-njega udejstvovanja, toliko večji de-lež doprinesli k slovenski delavnosti pri tem največjem podjetju Cerkve, nje razširjenju po vsem svetu, po-sebno še, ker vemo, da so danes ka-toliški misijoni edina resnično učin-kovita odporna sila proti armadi komunističnih propagandistov med masami azijskih in afriških na-rodov.

Škofovski koncil treh Benečij

Od 10. okt. do 14. okt. se je vršil v Benetkah škofovski koncil, katerega so se udeležili poleg pristojnih škofov pred-vedstvom beneškega patriarha, zastopniki vseh stolnih kapituljev. Pri tej priliki je bila slovesno proglašena nova postavodaja v vsi beneški cerkveno provincijo. Poleg apost. administratorja sta ob tej priliki zastopala goriški prvostolni kapitelj kano-nika msgr. Marcon in msgr. Velci.

Koledar za prihodnji teden

- 21. oktobra. NEDELJA. 23. pobinkoština. Uršula.
- 22. PONEDELJEK. Vera, mučenica.
- 23. TOREK. Teodon, mučenec.
- 24. SREDA. Rafael, nadangel.
- 25. ČETRTEK. Krišpin, mučenec.
- 26. PETEK. Veseljko, škof.
- 27. SOBOTA. Antonija.

XXIV. socialni teden ital. katoličanov

Socialni teden pomeni teden socialnih študijev in razprav o socialnih vprašanjih, ki v naši prehodni dobi iščejo za občni blagor naroda pravilno rešitev. Katoličani se pri svojih posvetovanjih drže socialnih okrožnic papežev in na podlagi izkušen narodnega gospodarstva izza zadnjih deset-

letij utirajo nova pota bodočemu gospodar-skemu razvoju. Take socialne tedne prire-ajo po vseh zapadnih državah. Udeležuje-jo se jih sociologi-izvedenci v družabnih in gospodarskih vedah iz dotičnega naroda od vseučiliških profesorjev do sindikalnih vo-diteljev, zastopniki delavcev in delodajal-cev. Dostop imajo vsi, ki jim je pri sre-u rešitev težkega vprašanja, kako urediti nov pravičen in vsem stanovom človeške druž-be zadovoljiv družabni položaj. Italijanski katoličani so po dolgem presledku druge svetovne vojne priredili v Genovi že 24. so-cialni teden koncem sept. t. l. Tudi naše čitatelje mora zanimati, o katerih sodobnih socialnih vprašanjih so tam predavali, de-batirali in do kakšnih zaključkov so prišli.

Letos so si zadali nalogo preštudirati od-nose delavskih združenj (sindikato) do bodočega ustroja človeške družbe v državi. Po zelo razboritih predavanjih, ki so jim sledile dolge in temeljite debate, so prišli do naslednjih zaključkov:

1) Združenja delavcev v sindikatih so nujno potrebna. Postala so v svojem razvo-

Šeo „Taboru“ zborniku umetnosti in razprav

V tiskarni »Carinthia« v Celovcu je pred kratkim izšla 128 strani debela knjižica z naslovom »Tabor, zbornik umetnosti in razprav«. Zamišl tega zbornika je izšla iz Trsta, večino člankov so res prispevali nekateri sedaj v Trstu živeči razumniki iz katoliškega kulturnega kroga. V Trstu je bila stvar tudi urejena in poslana v Celovec v tisk. V Trstu se prodaja sedaj po 500 lir za izvod, v knjigarnah pa po 600 L. Prispevki so politične, kulturne in leposlovne vsebine. Pisci so deloma podpisani, deloma so imena izmišljena, pr-vi sestavek, z naslovom »Nova pota«, pa je sploh nepodpisan.

Knjižica ima več resnih razprav in je kot taka pomembna. Zaradi prvih dveh se-stavkov (Nova pota in Slovenski položaj 1951), ki imata politično in politično po-lemično ost, pa je mnogo izgubila na svoji vrednosti kot zbornik razprav. V eni zad-njih številki smo kot kronisti poročali o izidu zgoraj navedenega zbornika. Povedati pa moramo, da nam nekatere stvari v tem zborniku niso všeč. Oba omenjena sestavka sta namreč pisana na način, ki katoliški skupnosti slovenskega naroda škoduje, ker hočeta ustvariti videz, da so slovenske ka-toliške množice razcepljene, oziroma grozi, da do tega razcepa res pride. Vsakdo ima pravico, ustvariti si svoje politično gleda-nje in ga izražati, tudi katoličani. Pri tem lahko pride do nasprotnih stališč v tem ali onem vprašanju. Mislimo pa, da se je pri tem treba držati meja dostojnosti in iskati vedno tisto točko, kjer se lahko obe gle-danji stikata. To pa je možno le, če se dr-žimo stvarnosti, če razpravljamo objektivno in ne in v naprej izključimo vsake domne-ve, podtikanja in nepravilne obtožbe na račun nasprotnika.

Tega se sestavljalca omenjenih dveh člankov nista držala. Države Jugoslavije ne ločita od režimov, ki so v njej vladali. Napadati dr. Kreka in večinsko slovensko stranko, ki so jo podpirali katoličani, kot sokrivca za sedanji kom. režim v Sloveniji Domnevnim nasprotnikom pripisujeta vse slabo, ne da bi istočasno razložila okolno-sti, ki so kake pojave povzročile, in ne da bi omenjala dobre strani. Dr. Kreku ne-upravičeno odrekata legitimacijo, da bi za-stopal Slovence v emigraciji. S tem rušita najmočnejšo slovensko avtoriteto v emigra-ciji in slovensko protikomunistično enot-nost. Krivično mu očitata diktatorske tež-nje, z očitnim namenom, da bi mu vzela potreben ugled itd.

Mislimo, da smo Slovenci tako v domo-vini kakor izven nje že sedaj veliki reveži, brez potrebne moči, tlačeni od narodnih sovražnikov, ki jih imamo mnogo, prijate-ljev pa malo. Če se bomo začeli še med seboj gristi in biti na ta način, potem bo naša samozavest še manjša, volja za na-rodno delo pa bo izgubila. Rušilce narodne enotnosti zato najmočnejše odklanjamo, njih delo pa obsojamo.

Mi vemo, da se tudi nekateri sodelavci »Tabora« z omenjenima člankoma ne stri-njajo. Vemo, da sta bila ta dva članka objavljena brez njih vednosti. Želimo, da bi kdo izmed njih tudi javno podal to-zadevno izjavo in tako obsodil tiste, ki narodnih koristi ne znajo prav ceniti.

ju zelo važni faktor medsebojnega družab-nega sožitja. Da bodo pa dosegla svoje cilje pravično urejene družbe, naj se v svojem delovanju držijo načel in duha Kristusovega evangelija.

2) Delavci, ki izvršujejo dela iste ali po-dobne stroke, imajo že po naravi pravico združiti se v tozadevne sindikate in v njih svobodno težiti, da dosežejo svoj cilj. Za-vedati pa se morajo tudi svoje odgovornos-ti do državne skupnosti in občnega blaga.

3) Ta cilj je varovati koristi svojega stu-nu, dvigati njegovo življenjsko raven ne samo v gospodarskem ampak tudi v um-skem in vzgojno moralnem oziru.

4) Za pravično udeležitev medznih od-nosov do delodajalcev naj se poslužujejo sindikati kolektivnih delovnih pogodb, a naj imajo vedno pred očmi pri tem tudi zahteve občne blaginje.

5) Stavke. V deželah svobodnega gospo-darstva mora sindikatom biti pripoznana pravica do stavk, a to šele potem, ako niso nič zalegli vsi poizkusi za mirno po-ravnavo. Stavke pa imajo svoje meje ob zahtevah občne blaginje, ki imajo večjo važnost kot zahteve posameznega stanu.

6) Neodvisnost sindikatov od političnih strank. Ker je delavski sindikat svobodno in avtonomno združenje delavcev, ki stre-mi za popolnoma drugačnimi cilji, kot jih imajo politične stranke, mora biti tako glede svoje organizacije, kakor tudi glede svojega udejstvovanja neodvisen od poli-tičnih strank. Sindikat varuje koristi svoj-ih združenec, politična stranka išče širji delokrog: upravo države. Sme pa v posa-meznih primerih sindikat iskati stike s politično stranko, kadar gre za brambo sindikalnih svoboščin in vzporeditev sin-dikalnih koristi s splošno državno politiko.

7) Odnosi sindikatov do države. — U-druženje delavcev ne obstoji po milosti in volji države, ampak ima svoj izvor v prosti volji delavcev dotične stroke, ki jo

je država dolžna pripoznati. Da pa bodo sindikati v stanu uspešno zastopati koristi svojih združenec, je treba doseči način, da jim bo dana možnost stalnega dostop-a — ali še boljše stalnega zastopstva — pri odločilnih mestih državnega vodstva.

8) Katoličani in sindikalne organizacije. — Ker se krščanski pogled na svet in tu-zemsko življenje bistveno loči od drugo-verskega ali celo brezverskega pojmovanja o življenju, zato je želeli, da katoličani vstopajo v sindikate, ki jih prevaja duh krščanstva. Kjer pa vsled zgodovinskega razvoja takih sindikatov ni, naj se katoli-čani pridružijo versko brezbarvnim sin-dikatom pod pogojem, da se v njih spoštu-jejo temeljna načela človeškega sožitja, to je svoboda vesti in vere. V tem slučaju pa naj katoliški delavci ustanove lastna izven-sindikalna združenja, ki bodo skrbela za njih versko in moralno vzgojo, in kjer bo-do imeli tudi priliko poglobiti se v social-ni nauk Cerkve. Globoko verni in teme-ljito izobraženi katoliški člani takih sin-dikatov naj bodo tudi v brezbarvnih sin-di-katih živahno delujoči člani in naj se v vsem svojem delovanju zvesto drže evan-gelskih smernic. S tem bodo mnogo pripomogli k prospehu svojega sindikata.

To so v glavnem zaključki študij in po-svetovanj letošnjega 24. socialnega tedna italijanskih katoliških sociologov. Naši čit-atelji naj povzamejo iz njih vsaj ta nauk, da naj bo vsak delavec član vstreznega sindikata svojega stanu in če je ta brez-barven, naj tam ostane zvest svojemu kr-ščanskemu prepričanju. Svetovali bi pa vsem, naj se poleg sindikata pridružijo versko-kulturnemu združenju katoliških delavcev v Italiji, ki nosi kratice ACLI in gre na roko svojim članom z nasvetom in podporo v marsikateri zadevi, njih poklic-nega življenja.

Statistični podatki o preganjanju Cerkve v komunističnih državah

Po vatikanskih statistikah živi v državah pod komunistično vlado nad 50 milijonov katoličanov. Skup-no je bilo v teh državah 11.000 du-hovnikov žrtev preganjanja. V teh državah je še 64 škofij od 130 brez škofa. Na Kitajskem jih je od 146 škofijskih vikarijatov 21 brez ško-fa, na Koreji pa 4 od osmih. Manj-kajote škofe so bodisi ubili, odvle-kli v pregnanstvo ali zaprli, mno-gokrat pa tudi ni bilo mogoče dobiti naslednika. V Rusiji, Litvi, Romu-niji in Severni Koreji so zaprli ali

izgnali dejansko vse katoliške škofe in nekateri so že umrli v zaporu. Mnogo katoliških duhovnikov je med begunci v Zahodni Nemčiji, ki so pobegnili iz Vzhodne Nemčije. Od prvotnih 6000 duhovnikov jih le še 2800 deluje v Vzhodni Nemčiji in njihovo število se stalno manjša, tako da okrog 80 odstotkov verni-kov pogreša verske oskrbe. Komun-isti so v zadnjem času razdelili med prebivalstvo komunističnih podložniških držav več kot 30 mi-lijonov izvodov v Moskvi natisnje-nih protikatoliških publikacij.

Zavod „Germanicum“ v Rimu

Predzadnja številka našega lista je prinesla neko novico, po kateri je bilo posne-ti, da se gojenci v zavodu »Germanicum« pripravljajo s študijami za bodoče vseuč-liške profesorje in papeške diplomate. Ta neumestna in neresnična opomba je po-vzročila precej smeja in pikrih opomb o resnosti našega lista. V opravičilo uredniš-tva moramo ugotoviti, da je ta »novica« prišla v naš list le zaradi odsotnosti glav-nega urednika. Neki nepoučen dopisnik jo je listu poslal in tako je zagledala beli dan. Da ne bo nesporazumljenj porabimo to priliko, da našim čitateljem spregovorimo par besed o tem zavodu.

Za časa Lutrove krive vere na Nemškem je hotel sv. Ignacij Lojolski ustanoviti v Rimu zavod za vzgojo duhovščine, ki naj bi nesla novega duha med od protestan-tov okužene dežele in papež Julij III. je zato ustanovil na pobudo sv. Ignacija dne 31. avg. 1552 posebno semenišče z imenom: »Collegium Germanico-Hungaricum«. Pravi-la tega novega vzgojnega zavoda so potem postala vzor za vse semeniške reforme tri-dentinskega koncila. Poznejši papeži so s posebnimi dotacijami ta zavod tako opre-mili, da še danes obstoja. Poslopje zavoda so na novo pozidali med leti 1940-44; nova zavodova cerkev pa bo posvečena na čast sv. Petru Kaniziju, ki je bil med uteme-ljitelji tega zavoda. V zavodu, ki ima pro-stor za okrog 100 gojencev, sprejemajo dijake iz vseh škofij, ki so nekoč bile v mejah nemškega rimskega cesarstva.

V zavodu samem ni nobene teološke šole, ampak gojenci obiskujejo s stotinami dru-gih bogoslovcev Gregorijansko univerzo.

Dosedaj je bilo v zavodu vzgojenih nad 7000 duhovnikov iz omenjenih dežel, med njimi tudi veliko Slovencev. Dr. M. Opeka

je v svojih rimskih spominih celo lepo opisal življenje v tem zavodu v zadnjem desetletju preteklega stoletja. Tudi iz na-še nadškofije je bilo nekoliko duhovnikov vzgojenih v tem zavodu, ki šteje sedaj ne-kaj nad 80 gojencev.

Vzgojno vodstvo zavoda je od početka v rokah jezuitov. Če je iz tega zavoda izšlo veliko škofov in učenjakov je pač ta le do-kaz, da zavod res temeljito vzgaja svoje gojence za dobre duhovnike in ne, kakor je hotel naš dopisnik, samo za vseučiliške profesorje in še manj za cerkvene di-plomate.

S. S.

40.000 otrok na francoskem evharističnem kongresu

Koncem preteklega septembra se je vršil v Nimesu v Franciji francoski evharistični kongres, na katerega je poslal sv. oče kot svojega zastopnika kardinala Klemena Mi-caro. Kongres so otvorili s prečitanjem osebnega papeževnega pisma kardinalu le-gatu.

Nepozabljiv pogled je nudilo 40.000 deč-kov in deklic, ki so prišli iz vseh krajev Francije in katerim je bil posvečen prvi dan kongresa. Kakor nepregledna čreda ne-dolžnih jagnjet se je zgrnila mladina okoli oltarja evharističnega Jagnjeta, ki se pase med lilijami. Sicer je evharistični kongres veljal ravno mladini, kajti glavno vpraša-nje, ki ga je kongres obravnaval, je bilo vprašanje o evharistični vzgoji mladine. Izbero tega vprašanja je sv. oče v svojem pismu na kardinala legatu posebej pohva-lil. Kongres se je zaključil z radijskim na-govorom sv. očeta in s slovesno evharistič-no procesijo, kateri je prisostvovalo kakih 300.000 vernikov.

Nova predstava kulturno boljševiškega dela SNG v Trstu

Ob zaključku gledališke sezone smo v našem listu opozorili na izrazito kulturno boljševiško dramo Bratka Krefta, ki jo je igralo tržaško narodno gledališče. Pokazali smo, kako je SNG v službi Komunistične partije in kako mora delati zanjo propagando s svojimi predstavami. Tedaj se je bil najprej »Primorski dnevnik« zaletel z silovitim napadom na naš list, ker smo to resnico povedali svojim bralcem. Ko smo mu odgovorili, je umolknil. Da smo povedali resnico, je znak njegov molk in začetek novega igranja tega gledališča v tej sezoni.

V nedeljo je isto gledališče igralo v auditoriju Ljudskega doma na sedežu ZVU Krležovo dramo »Gospoda Glembejčev«. To delo gre v svoji kulturno boljševiški propagandi še za stopnjo dalje. Drama slika propad zagrebške gospode (stare). Ne spuščamo se v literarno vrednost tega dela. Če drugega ne, vsaj umestno ni, da bi to delo igrali v Trstu, oziroma na Tržaškem. Da bi ne mogli najti nobene umetniško boljše drame, vodstvo gledališča ne more trditi. Toda, težko najde bolj razkrojevalno in kulturno boljševiško delo kot je to. In zato je drama prišla na gledališki spored takoj v začetku sezone.

Ne bomo podrobno govorili o tej drami. Tudi se ne spuščamo v dobro igranje in režijo. Kot katoliški list se bomo ustavili le ob podobi duhovnika, kakor ga prikazuje ta igra. V Celjskih grofih so našimili nekega igralca v patra in ga kot največjega pijanca in grobijana porivali iz enega kota odra v drugega. V Glembejčevih je šlo gledališče še korak naprej. Izbralo je igro, v kateri nastopa »titularni vikar, monsignor, tajnik in hišni prijatelj grofice, seveda največji »reakcionar« in moralna propalica. Ko mu Krleževi revolucionarji »izprašuje veste«, mu pisatelj ne da v usta nobenega pametnega stavka in režiser mu vdano skloni glavo, da mora nazadnje samo prositi, naj obtožbe prekliče »zaradi ljudje. Prepričani smo, da je SNG doseglo svoj namen: s komunističnimi frazami in s komunističnim blatenjem ter s sovražstvom do Cerkve je ponovno osmešilo in ponižalo katoliškega duhovnika.

Ob vsem tem bi radi vprašali SNG tele: Če je SNG res v narodni službi in ima neko kulturno nalogo, kako to, da ponovno (menda ne bodo rekli, da slučajno!)

GOSPODARSTVO

Mnogi mošči ne vrejo!

Za trgategv ni bilo letos najbolj primerno vreme. V praznem so bile v zadnjem času vse moči mraz, mnogi pa so trgali tudi v prav mrzlih dneh. Kdor je meryl v dotičnih dneh toploto mošta iz komaj premletega grozdja, je lahko ugotovil, da ni znašala toplota teh moštov niti 9-10°C. Če so bili nalihi sodi s tako mrzlim moštom, ni čudno, če mošt ni začel kipeti tako hitro, kot v drugih letih.

Mislimo, da danes že vsak naš vinogradnik ve, da mora imeti mošt gotovo toploto, če hočemo, da bo pravilno vrel. Ta toplota pa mora znašati v sodu najbolje okoli 25° C.

Vemo, da se mošt med vrenjem sam ugreje in večkrat znaša toplota kipečega mošta tudi 10° C več kot toplota v kleti. A kaj naj naredimo, da bo mošt začel kipeti?

Dvoje je potrebno: segretje kleti in segretje mošta.

Klet moramo segreti najmanj 15° C, na največ 20°. To je lahko dosegljivo z odgo-varjačo pečjo, ki pa naj ne pušča svoje-ga dima v kleti. Mošt se ga bi kmalu navzel in dobil tako duh po dimu, ki je sicer odpravljal, kar pa je združeno s stroški.

Ko je klet segreta, moramo poskrbeti, da se tudi mošt segreje. S segrevanjem kleti dosežemo tudi segretje mošta, a to gre zelo počasi. Ni izključeno, da bi morali držati v kleti toploto od 18-20° celi teden, predno bi se ogrel mošt v sodu od 9 na 15° ali kaj več. Zato pa zvišamo toploto mošta v sodu s segrevanjem mošta samega. V dobro opremljenih velikih kletih imajo v ta namen posebne segrevalne priprave, naš skromni kmet si pa bo moral pomagati drugače, kaj kot more.

Zato bo segrel mošt v sodu tako-le: v večji kotel bo nalil mošta in ga segrel. Ta mošt pa ne sme vreči, temveč mora postati samo mlačen. V tak mošt potopljeni toplomer ne sme kazati več kot 60° C. Kako važen je toplomer! Če pa si toplomera nočes nabaviti, potem naj bo mošt največ

tako blati v svojih predstavah katoliškega duhovnika?

Ali niso te predstave dokaz, da je SNG samo komunistična ustanova in da mu je kultura le ponižna dekla, ki služi za propagando? Ali ni res, da to ni narodno delo, ampak samo partijsko in narodni skupnosti škodljivo na tem ozemlju, kjer je slovenstvo v takem težkem položaju?

Kako morejo brez sramu isti propagatorji klicati tudi katoličane k nekemu skupnemu nastopu, če pa s svojimi prireditvami pljujejo v obraz na neokusen način duhovniku?

Kaj pravijo tisti apostoli Titove komunistične diktature, ki hodijo tudi okoli katoličanov in okoli duhovnikov predvsem, češ, naj bi skupno delali na narodnem področju, saj da Titov komunizem niti ni več komunizem. Ali take predstave ne odkrivajo plačane poslanke? In kaj pravijo vsi tisti, ki so že naselili tve vabam?

Dolžnost katoliškega lista je, da pove svojim čitateljem resnico o teh predstavah. V Glembejčevih je toliko surovosti, toliko vlačugarstva in toliko banalnosti v izražanju, da se mora človek zdrzniti ob tem, da gleda in posluša te predstave mladina, večkrat še prav zgodnjih let. Opozorjamo starše, naj malo pomislijo, kam pošljejo svoje otroke. Čeprav so do vere indiferentni, ne moremo verjeti, da bi jim bilo vse eno, kam hodijo in kaj poslušajo njihovi otroci.

Tudi ta večer so naredili reklamo za svoj komunistični kulturni dom. Tam bodo lahko neovirano širili komunistično, brezversko propagando. Tudi tu mora katoliški list povedati odkrito: Primorci, za tak dom in za tako propagando ne bomo dali denarja. To ne bo Narodni dom kot smo ga imeli nekoč, ampak bo to partijski dom. Tega pa lahko mirno plača Titov komunistični režim kot meče milijone vsak dan za drugo svojo propagando. S svojimi žulji si bomo rajši zgradili drugačen, nekomunistični dom, ki bo služil našemu narodu, ne pa komunizmu!

Poudarjamo, da SNG s takimi predstavami opravlja med Tržaškimi Slovenci največje razdiralno delo. Med nas seje sovražstvo in razdor. Tako delo je ne samo malo kulturno, ampak slovenstvu na Tržaškem škodljivo.

toliko topel, da lahko v njem držiš prst. — Tako segret mošt zlijesh potem v sod, dobro premešaj in na ta način dvigneš toploto.

Seveda je tu potreben mali račun. Če segreješ kotel od 40 litrov mošta na 60° C, bo ta količina mogoče zadostovala za sod od 7 hl, bo preveč za sodček od 1 hl in očitno premalo za velike sode, za botone.

Za primer vzamemo sode, v katerih je 100 litrov, 600 in 1500 litrov mošta. Za segrevanje pa imamo na razpolago kotel od 40 litrov, mošt v sodu pa kaže 12° C toplote. Mošt v kotlu segrejemo na 60° C. Račun je sedaj naslednji:

1) Sodček od 100 litrov: Če odvezamemo 40 litrov = kotel, ostane v sodčku 60 litrov s toploto 12°. Torej je v sodčku v celoti 720 (60×12) kalorij. S segretjem 40 litrov na 60° C, dobimo 2400 kalorij (40×60). Če ta segreti mošt zlijemo k ostalemu v sodček, in premešamo, imamo v 100 litrih mošta 3120 kalorij in tak mošt bi kazal nad 31° C, kar je preveč. Račun pokaže, da bi zadostovalo segreti 40 litrov mošta na 20° C.

2) Sod s 600 litri mošta: Če napravimo tozadeven račun pridemo do zaključka, da bo moral kazati mošt nekaj nad 15° C, če bomo segreli in primešali 40 litrov na 60° C segretega mošta. To bi bilo kar nekaj v redu.

3) Boton od 15 hl: Če tu segrejemo 40 litrov mošta na 60° in smo ga premešali z ostalim v sodu, smo s tem dvignili toploto od 12° C komaj na 13 1/4 C, torej mnogo premalo. Tu bi morali segreti vsaj 3 take kotle mošta, vedno na 60° C.

Pri vsem tem pa moramo upoštevati tudi naslednje: Če smo mošt segreli na 60° C, smo s segrevanjem zamorili v tem moštu vse kipele glivice. To dejstvo ne igra vloge, če premešamo segreti mošt veliki množini naravnega mošta. Je v tem že še dovolj kipele glivice. — Če pa prilijemo segreti mošt k mali količini naravnega mošta, je v takem moštu glivice premalo. Te se sicer same razmnožijo, a zato je potreben čas in tak mošt bo začel kipeti pozneje kljub odgo-varjači toploti. — Če

pa bi hoteli izzvati takojšnje vrenje, bi morali dodati umetnih glivice.

Na vsak način pazite sedaj, da bodo mošči pravilno pokipeli.

*

Sladkor v prejšnjih časih

Vsi vemo, da je danes sladkor eno najvažnejših hranil za človeštvo, skoraj tako važen kot vsakdanji kruh. Kako pa so živel naši pradedje, ki niso imeli na razpolago tega redilnega živila?

Stari Grki in Rimljani in sploh človeštvo pred in v dobi Kristusovega življenja sladkorja niso poznali. Svoje jedi so sladkali z medom. Ker pa tega ni bilo več kot danes, si ga je lahko privoščil le bogatejši sloj. — To stanje je trajalo še pozneje v srednji vek, vse do križarskih pohodov. Pa tudi potem so si lahko samo bogatejši privoščili sladkorja.

Zanimivo je, da niso pri začetku smatrali sladkorja za živilo, temveč za zdravilo. Do začetka 18. stoletja so prodajali sladkor v lekarnah in je bil zelo drag. Stoletja so se trgovski sloji borili za to, da bi smeli tudi oni kupčevati s sladkorjem.

Voditelj jugoslovanske države Tito je po svojem poreklu delavec samouk, po svoji življenjski karieri pa revolucionar, ki mu je bila do sedaj sreča precej naklonjena. Ker je samouk - revolucionar, ni imel časa, da bi se v življenju dokopal do globlje humanistične izobrazbe. To se mu pozna posebno pri govorih, ki so navadno natrpani z nauki iz marksističnih in podobnih virov, a nimajo nikake miselne globine niti originalnosti. Tito je revolucionar, včasih tudi politik, a govornik ni. Zato se v svojih govorih zelo rado nam zaleti v upanju, da bo njegova glava trša od glave njegovega bližnjega. Tako se je zgodilo, da se je v dveh govorih v preteklem tednu, in sicer v Zagrebu in v Rankovičevem (popreje Kraljevo), zaletel v svoje nasprotnike desno in levo, v domačo reakcijo in kominformistične agente, v Sovjetsko zvezo in Amerikance, in končno še v Vatikan. Kaj je drugim očital, nas toliko ne zanima, pač pa ne moremo mimo njegovih očitkov iznešenih zoper Vatikan in katoliško Cerkev, ki sta jih prinesla tudi »Primorski dnevnik« in »Soča«. Tito pravi: »Bilo bi napačno, če bi kdo mislil po oni pomoči, ki so nam jo dale Amerika, Anglija, Francija in druge Zapadne države, da v teh državah, ki so nam prijateljsko naklonjene, ni sovražnikov naše države. Povsod jih je. Tu je v prvi vrsti katoliška Cerkev — Vatikan, ki izpodjeda naše pozicije v vseh državah, ki iščemo pomoč, ki nam je potrebna.«

Ob tem očitku pogledimo si jasno v oči, ne zaradi Tita, temveč zaradi tistega časopisa pri nas, ki take očitke ponatiskuje, da jih naši ljudje berejo. Tito očita katoliški Cerkev: 1. da je sovražnik Jugoslavije; 2. da nasprotuje pomoči, ki jo Zapadne države nudijo sedaj Titovemu režimu. Pogledimo, kaj je na tem resničnega.

Predvsem vprašamo diktatorja Tita in z njim vse njegove privržence pri nas od kdaj sta Tito in njegov režim jugoslovanska država? Bil je v zgodovini vladar, ki je rekel o sebi: »Država to sem jaz.« Ni dolgo od tega so nekaj podobnega trdili o sebi neki drugi možje v Nemčiji in Italiji, o katerih pa sedaj vsi sodijo, da so bili diktatorji in nič drugega. Spada Tito s svojim režimom tudi v njih družbo? Mi kot demokrati delamo razliko med režimom in državo, med ljudstvom in stranko, med narodom in vlado. Tako smo se naučili pri demokraciji in tako bomo sodili vedno do smrti. Nekaj drugega je režim, nekaj drugega je država; nekaj drugega je vlada in nekaj drugega je narod. Tega se ne bomo naveličali ponavljati, dokler se samozavani v Jugoslaviji ne bodo naveličali ponavljati, da so oni država. Oni so trenutna vlada na oblasti, stranka, ki je dobil oblast v roke in vpeljala diktatorstvo, in nič več. A nikdar niso bili in ne bodo jugoslovanska država in še manj jugoslovansko ljudstvo.

Zaradi tega govoriti, da je Cerkev proti jugoslovanskim državi, je bedastoča, ki jo more izreči le kak megaloman, ki sodi o sebi: kot je sodil oni boviški župan: »Na nebu je Bog, na zemlji sva jaz in cesar, potem pridejo trije kupi gnoja in tam daleč daleč ste vi, uboga raja.«

Cerkev in Vatikan nista sovražnika nobene države in nobenega režima kot takega. Sv. oče ima svoje diplomatske zastopnike v kakih 40 državah in prav toliko jih je zastopanih v Vatikanu. Med temi najdemo države, ki jim vladajo protestanti,

L. 1372 je bilo določeno, da sme uporabiti francoska kraljica letno okoli 10 kg sladkorja, kar je predstavljalo vrednost 100.000 frankov. Kakšno stolecje pozneje je bila osredotočena trgovina sladkorja v Benetkah. L. 1574 je beneška republika vpriporila sprejem francoskemu kralju Henrik III. in pri tem sprejemu je bilo vse napravljeno iz sladkorja. Vsa Evropa se je čudila temu razkošju, ker takrat je bil sladkor tako dragocen, kot dragulji.

Sladkor se je pocenil in postal predmet splošne potrošnje z industrijo pesnega sladkorja (pred približno 150 leti) in z razvojem živega mornariškega prometa, ko so začele prihajati v Evropo velike količine trsnega sladkorja.

Danes se porabi na celem svetu okoli 250 milijonov q sladkorja, od katerega sta približno 2/5 iz pese, ostale 3/5 pa iz trsa. Na vsakega človeka na svetu bi prislo letno približno 10 kg sladkorja, a potrošnja znaša na vsakega Amerikanca po 50 kg, na Angleža, Danca, Šveda nekaj manj, na Italijana in Jugoslavana pa okoli 7 kg letno, na pripadnike mnogih drugih narodov pa še manj.

ZANIMIVOSTI

Za naše gospodinje

Neki ameriški kemik je iznašel postopek, ki preprečuje, da bi se volnene odeje in rjuhe med pranjem skrčile. Pred pranjem v vroči vodi namočijo odeje v raztopino, ki napravi okoli volnenih stanic zaščitno plast. Do zdaj je prevroča voda poškodovala stаницe in s tem povzročila, da so se odeje skrčile in volna izgubila svoj lesk. Pričakujejo, da bodo z novim postopkom prihranili samo v bolnišnicah ameriške veteranske uprave na leto 171.000 dolarjev.

Naprava za ojačanje sluha

V Združenih državah so izdelali novo napravo za ojačanje sluha za ljudi z normalnim sluhom. Naprava znatno razširja slušno območje in se z njeno pomočjo lahko sliši tudi najmanjši šum. Novi aparat izdeluje Dynamic Hearing Aid Company v New York City. Napravo si lahko nađene vsak človek, opremljena je z električno baterijo in visokofrekvenčnim sprejemnikom. Namenjena je zlasti stražnikom in nočnim paznikom.

„Vatikan izpodjeda naše pozicije“

(BESEDE DIKTATORJA TITA)

budisti, mohamedanci. Pred kratkim je zastopnik turške države izjavil sv. očetu, da tudi Turčija misli na to, da bi navezala diplomatske stike z Vatikanom. Le pomislite, Cerkev se je borila s turško državo vsaj pol tisočletja na življenje in smrt, sedaj pa se hosta povezali med sabo s prijateljskimi diplomatskimi vezmi. Cerkev torej ne sovraži nobene države, ni sovražnica nobenega ljudstva. Kako to, da bi bila izjema edino Jugoslavija, kjer je skoro polovica državljanov katoličanov?

Prav tako je res, da Cerkev in Vatikan ne sovražita nobenih režimov kot takih, da le puste Cerkvu potrebno svobodo, da lahko vrši svoje božje poslanstvo. Zato živi Cerkev v prijateljstvu z demokracijami zapadnega vzora, kakor tudi z raznimi manj demokratičnimi režimi. Živi v miru z republikami kakor tudi s kraljevstvi. V encikliki »Immortale Dei« je Leon XIII. izrecno zapisal, da Cerkev ne obsoja nobene državne oblike (režima) kot take. Zato naj bo Tito le miren in z njim vsi njegovi pajdaši, če menijo, da jih Cerkev sovraži. Cerkev jih ne sovraži, toda oni sovražijo Cerkev in Vatikan. Zato pa mislijo, da tudi Vatikan in Cerkev njih sovražita.

Titov režim je s svojim naukom in s svojim postopanjem pokazal, da sovraži Cerkev in Vatikan. Pokazal je to že v ustavi, ko je izvedel nasilno ločitev Cerkve od države; ko je pridržal sebi ves monopol pri vzgoji mladine; ko je zatrl v državi, vsaj v Sloveniji, vse katoliške zavode in šole; ko je prepovedal in razpustil vse katoliške organizacije, prepovedal vse katoliško časopisje z malimi izjemami; ko je razpustil toliko katoliških samostanov in zaplenil brez vsake odškodnine cerkveno posest; ko je zapiral in obsojal duhovnike,

ker so učili krščanski nauk ali branili svoj vero, in zlasti se ko je obsodil zagrebškega nadškofa Stepinca. Titov režim se je torej postavil med sovražnike katoliške cerkve in je to ponovno pokazal in potrdil. Ali naj zato pričakuje, da bodo verni katoličani v Ameriki, Angliji, Franciji in drugod vse to pozabili ter vpili: »Tito naš, Stalin naš, kol'kor prosiš, toliko imaš«, ko se prikažejo Titovi poslanci s prošnjami za pomoč? Tito in z njim Soča ter Prim. dnevnik naj ne pozabijo, da je Zapad svoboden in da zato smejo tudi katoličani povedati o vsakomur kaj mislijo, in katoliški časopisi zapisati, kaj sodijo. To pa ne pomeni, da sta katoliška Cerkev in Vatikan sovražnika Jugoslavije, temveč le, da katoličani v zapadnem svetu obsojajo jugoslovansko komunistično diktaturo, ki jo je uvedel Tito, ter želijo, da bi njihove vlade pri podeljevanju pomoči jugoslovanski vladi upoštevale, da to ni demokracija, temveč diktatorska vlada. Zato bi moral Tito, če bi hotel biti odkritosrčen, takole reči: »Če na žalost v zapadnem svetu nimamo povsod samih prijateljev, posebno še če so nam nasprotni katoliški krogi in tamkajšnjih državah, smo si sami krivi, ker v svoji državi preganjamo katoliško Cerkev, zapiramo šole, duhovnike, člane katoliških organizacij, uvajamo diktaturo in kratimo jugoslovanskim narodom pravo svobodo...« Tako bi moral diktator Tito govoriti, da bi bil resnicoljuben. Ker pa on ni resnicoljuben, kakor ne ljubita resnice niti Pr. dnevnik niti Soča, je oklevetal Cerkev in Vatikan, kot je že vaju in kot bo delal, dokler bo po zemlji hodil. Kdor pa ima glavo zato, da misli, naj presodi, kdo ima prav, Tito ali ostali svet.

NAŠA GOVORICA

Oni dan je sosed pravil, da mu je gospodar »dal gore« kvartir, ker ni o pravem času plačal »fita«. Moj tovariš, ki je to žalostno novico slišal, mu je dal ta nasvet: »Kaj si smataste! Ali ne veš, da so vse »dišdeta« prepovedane in da mora gospodar, tistega, ki pravočasno ne plača, prej klicati pred »giudice conciliatore« na »avdienco«. Tam boš lahko razložil vse svoje »razone« in če ne znaš laško govoriti je tam že »pronte« »interpret«. Tako bo šla stvar na dolgo in ti boš »indisturbiran« še dalje stanoval v hiši. Sosed je te pravne nasvete mirno poslušal, prikimal z glavo in dejal: »Znaš imeti prav,« vendar pa mi vsa ta »šfand« nič »prav ne hodi,« če bi imel »soldea« bi najrajši plačal, ker hoditi po »tribunalih« se pravi po nepotrebnem zgubljati »žornade«, kar se ob »kvintezini« krvavo pozna.« »Če ni za »fita«, za »kvartina« rebule pa le mora biti.«

Iz tega pogovora sem spoznal, da ga moj sosed rad rukne en kozarec ali dva, pa sem ga povabil na liter rebule, ki tako sladko reče. Ko se je ob tretjem kozarcu odobrovoljil sem ga vzel v šolo dobre slovensčine. In sva začela!

»Gor datia« = lepo slovensko: *odpovedati*.

»kvartira« = po naše rečemo: *stanovanje*.

»fita« = Slovenec bo rekel: *najemnina*.

»matata« = v našem jeziku: *neumen, bedast*.

»dišdeta« = po naše se pravi: *odpoved (slovo)*.

»giudice conciliatore« = *spravni sodnik*.

»avdiencia« = v tem slučaju rečemo Slovenci: *razprava*.

»razon« = kdor govori slovensko bo rekel: *razlog, pravica itd.*

»pronte« = to že moraš vedeti, da mi pravimo: *pripravljen, pri roki*.

»interpret« = to je po laško, mi pravimo: *tolmač*.

»indisturbiran« = Slovenec nekdo ne disturbira, ampak samo *moti; nemoten*.

»Znaš imeti prav« = to ni slovensko, mi pravimo: *Morda imaš prav*.

»šfand« = pfuj te bodi tukaj! Slovenec pravi: *zadeva*.

»prav ne hodi« = *mi ne prija, mi ne ugaja, mi ni po godu itd.*

»soldia« = zakaj ne rečeš lepo po naše: *denar*?

»tribunale, slovenski: *sodišče, sodnija*.

»žornada« je stara izposojenka iz laščine, prav je: *dnina*.

»kvintezina« = *plačilni dan*.

»kvartina«, so rekli stari Kraševci, Slovenci pa pravimo: *četrtinka*.

Huda je bila ta šola, toda ker je sosed med tem krepko zalival, jo je potrpežljivo prenesel. Če bo kaj koristila bom povedal prihodnje leto, ko bo rebula že v drugi v sodih kipela. Torej do svidenja!

STRŽAŠKEGA

Dolina - Boljunec

Solske oblasti so ustanovile v Dolini enoletni strokovni industrijski tečaj, ki je že začel s svojim delom. Vsi smo pričakovali, da bo takoj odprta vsaj dvorazredna strokovna šola, ker je bilo vpisanih čez 90 učencev. Toda zakon je zakon, pravijo na uradih. Zakon ima svojo pot in kadar gre za Slovence, ne pozna niti še tako pametne izjeme in praktične razlage. Tako obiskuje sedaj 35 učencev, ki bi morali v drugi razred strokovne šole, sedmi razred ljudske šole, kjer se namerno poučuje snov za drugi razred strokovne šole. Ti učenci bodo na koncu leta delali izpite. Edino to so mogla doseči vsa prizadevanja zlasti mater, ki so prejšnji teden v veliki skupini obiskale razne solske urade. O vsem tem se »Delo« na široko razpisuje. V tem časopisu izgleda, kakor da je ta deputacija njihova zasluga in kakor da se sploh nihče drugi ne zanima za stvar kakor samo KP.

Izšla je MISIJONSKA NEDELJA! Pove vam veliko zanimivega iz poganskih krajev.

Po vsem Primorskem so zavedni Slovenci tega mnenja, da sta obe komunistični partiji že nekdanji izgubili legitimacijo za solsko vzgojo naše mladine! Ta splošno ba brezjemno zadene »Delo« in njegove!

Iz Boljuna objavljamo to veliko in veselo novico: za naše najmlajše je v župnišču ustanovljen otroški vrtec in sicer prav tak vrtec kakor je v Borštu in v Dolini. Komunistična dolinska občina je hotela ustanoviti svoj občinski vrtec, a višje oblasti so sklenile in naredile drugače. Vrtec je že odprt in ima čez 30 malih obiskovalcev. V enem mesecu bo dobil vso novo opremo, kar vse direktno oskrbi zavezniška oblast. — Zaradi tega vrtea je bilo v zadnjem mesecu veliko slabe krvi med prizadetimi. »Delo« je iz svoje zakladnice zopet vrglo psovko »sovražniki ljudstva« na vse, ki so si prizadevali za sedanji boljunski vrtec. Mi pa smo mnenja, da bo pravo besedo izrekla — bodočnost. Gotovi smo, da za ustanovitev sedanjega vrtea ne bomo obsojeni!

Praznik otrok v Bazovici

Letošnji oktober je zelo muhast. Na vsak način nam hoče prinesiti zimo. Nepretrgoma piha burja in včasih se še sonec skrije. Pretekla nedelja pa je bila vendarle lepa. Burje ni manjkalo, a ni bila tako divja.

Otroci pa se niso dali ustrahovati. Ker je bilo rečeno, da se vrši shod otrok v vsakem vremenu, so se v velikem številu zbrali v Bazovici. Vse župnije iz mesta so bile zastopane in tudi skoraj vse iz dežele. Največ otrok je prišlo iz Trebe. Vseh skupaj jih je bilo okrog 450.

Ob treh so se zbrali v cerkvi, da pozdravijo Boga in Marijo. Veselo so prepevali med litanijami. Po pobožnosti v cerkvi so takoj hiteli v dvorano. Dvorana je bila natrpano polna. Skoraj polovica je morala stati.

Po kratkem pozdravu se je razvil pisan spored. Mali govornik iz Trsta je navduševal otroke, naj vztrajajo v dobrem trdnosti, kot so trdne kraške skale, ki se ne dajo premakniti. Od srca so se nasmejali pri igrici: Med zamorčki. Zbrano so poslušali pevski duet iz Plavij. Dve majhni deklici sta ob spremljanju s kitaro zapeli

celo vrsto priscrčnih narodnih pesmi. Budno so spremljali dokumentar o slovenskih kolonijah v Devinu in Rigolatu. Nekateri so iskali na platnu sebe, drugi pa znane obraze.

Ob koncu je prišel na vrsto film v barvah iz Marijinega življenja: Mater Dei.

Otroci bi si gotovo želeli več takih praznikov. Nudijo jim priliko za medsebojno spoznavanje, za nastope in za utrjevanje v dobrem. V otrocih se tako goji čut povezanosti v verskem in narodnem oziru.

Kulturni večer v Trstu

Svobodni slovenski pesnik in pisatelj bo stopil pred slovensko občinstvo v Trstu in bo bral iz svojih del. Svobodni pevec bo zapel iz bogate zakladnice naše glasbene kulture.

Večer slovenske pesmi in besede bo 7. novembra v dvorani Ljudskega doma. Že danes opozarjamo na ta večer. Večinoma bodo brali pisatelji in pesniki sami svoja dela. Nastopili pa bodo tudi priznani glasbeni umetniki.

Ta večer bomo tržaški Slovenci pokazali, da tudi zdaj ni v slovenskem umetniku usahnula ustvarjalna moč. Pokazali pa tudi bomo, da cenimo in ljubimo svojo slovensko kulturo.

IV. skupni shod MD in AM na misijonsko nedeljo 21. oktobra v Trstu

Ko se razhajamo na naših skupnih praznikih, se večkrat sliši želja, da bi zopet kmalu prišli skupaj. Tako lepo in prijetno je, da bratje prebivajo skupaj. To veliko evangelijsko resnico bomo zopet doživeli to nedeljo na našem skupnem shodu, ki je že četrta te vrste. Pridite vsi člani obeh verskih organizacij iz mesta in dežele. Ob štirih popoldne začnemo v kapucinski cerkvi na Montuzzi sveti rožni venec, nakar bo govor (g. Janežič) in nato slovesni blagoslov. Za rožni venec hodimo vsi na mesto, ne se takrat šele zbirati. Tisti, ki bi radi kaj pokramljali med seboj, pridite

Po svetu ne moreš! Preveč stane! Marsikaj, kar se godi po poganskem svetu, pa zveš poceni iz Misijonske nedelje. Kupi jo!

prej na Montuzzo. — Takoj po končani pobožnosti v cerkvi gremo po bližnji v veliko dvorano Ljudskega doma (avditorij), kjer bo misijonsko-marijanska prireditev. Misijonski del bo zlasti posvečen našemu največjemu misijonarju škofu Frideriku Baraga. Opozarjamo, da imajo dostop v dvorano samo člani MD in AM in sicer z vabilom, ki ga dobijo posamezne zastopnice za svoje skupine pri Fortunato. Na dan shoda lahko posameznik dobi ta spored pred cerkvijo na Montuzzi. Prireditve v dvorani bo verskega značaja. Začeli in zaključili jo bomo s skupno pesmijo, brez katere si naših shodov ne moremo misliti. — Ker je ta dan misijonska nedelja, zato so vsi naši darovi določeni za svete misijone. V cerkvi bodite člani MD na evangelijski strani, člani AM pa na listni strani. Vsi, ki radi pojejo, zasedite prostor v prvem delu cerkve. Pri blagoslovu bodo tudi molitve za redni mesečni shod.

VSE ZA KRISTUSA PO MARIJI!

Vipavsko dolino in po vsej furlanski ravnini od Ogleja do Vidma.

Dekleta so na svojih domovih že popoldne spleta velike vence iz poljskega evetja in zelenih trav, jih utrdila s močnim brljanom in obesila nad vežna vrata na čast jutrišnjemu sv. godovnjaku, da bo njihovim krovom ohranjal vero, utrjeval upanje, užgal ljubezen in varoval hiše in hleve pred strelo, ter ljudi in živino, polja, njive, travnike in senožeti pred točo.

Tudi Urška je spleta tak venec, ga poskropila z blagoslovljeno vodo in ga obesila v sredino zidu nad hišna vrata. Šla pa ni z drugimi dekleti na Skalnico, temveč je ostala doma, molila na grobeh deda, babice in očeta in še doma z materjo. Kleče sta prosili Marijo pomoči za uspešno delo pri razširjanju naročila za zidanje cerkve na vrhu Skalnice z molitvijo častitljivega rožnega venca. Molili sta za vse duhovnike in redovnike, zlasti za solkanškega župnika, da bi ne nasprotoval Marijinemu naročilu. Pozabili tudi nista na luterance Kafola Boštjana; prosili sta, da bi ga Bog pripeljal nazaj v naročje sv. Cerkve. In še za nekoga sta posebno molili — za očetovega morileca, da bi se spokoril in poboljšal. Nato sta sedli na klop pred

Kako se živi v Trstu

Zavezniška vojaška uprava je zdaj zaključila sestavo statističnih podatkov, ki jih je zbrala v marcu 1951 s pomočjo vprašalnih pol glede življenjskih pogojev na tem ozemlju. Ta popis je zajel 5684 družin in tako je bilo mogoče zelo točno presoditi življenjske pogoje na vsem ozemlju.

V skladu s podatki tega popisa z vprašalnimi polami se ceni celotno prebivalstvo anglo-ameriškega področja svobodnega tržaškega ozemlja na 286.194 oseb. To število pa obsega samo družinske enote, ne pa oseb, ki žive v ženskih in moških samostanih, zaporih in podobnih ustanovah. Ob skupnega števila je 133.242 moških in 152.952 žensk. Odstotek samskih je 39,278.

CIVILNA DELOVNA SILA

Cenitev civilne delovne sile na STO-ju se naslanja na popis z vprašalnimi polami, ki je zajel 59% stalnega prebivalstva v tržaški občini in 29% stalnega prebivalstva v petih občinah izmed ostalih 6 občin. V skladu s tem popisom znaša celotno število zaposlenih v coni 109.295; od tega 82.612 moških in 26.683 žensk.

STALNO PREBIVALSTVO PO KATEGORIJAH IN SPOLU

	Moški	Ženske	Skupno
Skupno število delovne sile	93.270	36.784	130.054
Zaposleni	82.612	26.683	109.295
Nezaposleni	10.658	10.101	20.759
Druge kategorije	39.972	116.168	156.140
Zaposleni z gospodinjstvom	29	83.476	83.505
Dijaki	19.821	17.626	37.477
Drugi	21.122	15.066	35.188
SKUPNO	133.242	152.952	286.194

Kratka razčlemba zgoraj navedenih števil dokazuje, da odpade od celote delavcev (ti tvorijo 45,44% skupnega stalnega prebivalstva) 71,72% na moške in 28,28% na ženske. Skupno število zaposlenih delavcev tvori 38,19% stalnega prebivalstva, število brezposelnih pa odgovarja 7,25% stalnega prebivalstva.

Ne pozabi prispevati to nedeljo za misijone!

Pregled deli stanovanja v pet kategorij, ki se začnejo z »več kot primernimi« in končajo s »popolnoma neprimernimi«. Pri tem uporabljeno merilo označuje za primerno stanovanje ene sobe vključno kuhinjo, na osebo. Ugotovili so, da živi od vseh na področju bivajočih rodbin 61,1% v stanovanjih, ki se smatrajo za primerna; 38,9% rodbin stanuje v stanovanjih, ki so označena za neprimerna, 4,9% pa v brez-pogojno neprimernih stanovanjih, v katerih pride manj kot ena soba, vključno kuhinja, na vsake tri osebe.

Od 5684 rodbin, ki so bile predmet poizvedovanja, je ugotovljeno, da jih živi 4,8% v gospodskih stanovanjih, 28,2% v meščanskih stanovanjih, 31,8% v cenjenih stanovanjih, 23,6 v ljudskih in 9,6 v zelo revnih stanovanjih.

Pregled deli stanovanja v pet kategorij, ki se začnejo z »več kot primernimi« in končajo s »popolnoma neprimernimi«. Pri tem uporabljeno merilo označuje za primerno stanovanje ene sobe vključno kuhinjo, na osebo. Ugotovili so, da živi od vseh na področju bivajočih rodbin 61,1% v stanovanjih, ki se smatrajo za primerna; 38,9% rodbin stanuje v stanovanjih, ki so označena za neprimerna, 4,9% pa v brez-pogojno neprimernih stanovanjih, v katerih pride manj kot ena soba, vključno kuhinja, na vsake tri osebe.

Ti misijonom - Bog pa tebi - Če nočeš pomagati misijonom ti, bo Bog druge dobil, a tebi ne bo poplačal!

končajo s »popolnoma neprimernimi«. Pri tem uporabljeno merilo označuje za primerno stanovanje ene sobe vključno kuhinjo, na osebo. Ugotovili so, da živi od vseh na področju bivajočih rodbin 61,1% v stanovanjih, ki se smatrajo za primerna; 38,9% rodbin stanuje v stanovanjih, ki so označena za neprimerna, 4,9% pa v brez-pogojno neprimernih stanovanjih, v katerih pride manj kot ena soba, vključno kuhinja, na vsake tri osebe.

Z GORIŠKEGA

Dva obiska

Te dni se mudita v Gorici gg. misijonar Janez Kopač, ki je bil zadnje čase po komunistih pregnan iz Kitajske in pa naš primorski rojak jezuit Pavle Leskovec, ki je prišel iz Irske, kjer je nekaj časa deloval med našimi izseljenci.

Nov prefekt

V Gorico bi moral prav te dni prispeti nov prefekt dr. Oskar Benussi. Vsi premeščeni in na novo imenovani prefekti so že zasedli svoja nova službena mesta, le gorškega še ni. Širi se govorica, da dr. Benussi sploh ne pride v Gorico, ker ga je baje notranje ministrstvo v zadnjem trenutku premestilo na drugo mesto.

Šolska maša

V torek ob 10h smo imeli v stolnici šolsko mašo, ki jo je daroval č. g. dekan Pavlin. Pridigal je stolni kanonik msgr. Srečko Gregorec. Včeraj se je pa že pričelo z rednim poukom.

Tretjerednice

Shod tretjega reda bo na prihodnjo misijonsko nedeljo 1/4 ure popreje zaradi misijonske prireditve na Placuti, ki bo ob 4.30 popoldan.

Slovenski otroški vrtci

V ponedeljek 8. oktobra se je na vseh slovenskih otroških vrtcih in Goriskem pričelo s poukom. Kdor ni še do sedaj

vpisal svojega otroka v naš slovenski otroški vrtec, naj s tem pohiti. Starši naj se pač zavedajo, da se bodo njihovi otroci dobro vzgajali le v slovenskih vrtcih!

Romanje na Staro goro

V nedeljo je naše Dobrodelno društvo priredilo romanje na Staro goro. Potovali so z avtobusom. Romanje je vodil kapucin p. Fidelis. Poleg ostalih sta se romanja udeležila tudi misijonar g. Janez Kopač in pa g. Ivan Rešič.

Seja pokrajinskega sveta

V torek ob 5h pop. se je v dvorani deželnih stanov na Gradu ponovno sestal deželni svet, da odobri razne sklepe, ki jih je svoječasno sprejel odbor pokrajinske uprave. Seji je predsedoval pokrajinski predsednik odv. Culot. Razpravljali so tudi o drugih novih več ali manj važnih vprašanjih, ki jih bodo odobrili eventualno kdaj pozneje.

Obvestilo

KNJIŽNICA KATOLIŠKEGA PROSVETNEGA DRUŠTVA V GORICI je odprta vsako nedeljo od 10. do 11. ure. Knjige si lahko izposodijo člani in nečlani. Darujte knjige, ki so vam morda odveč, Katol. prosvetnemu društvu!

Kongres katoliških laikov

Zelo važen je bil kongres kat. laikov, ki se je vršil pretekli teden v Rimu in katerega so se udeležili odlični laiki iz vsega katoliškega sveta. Navzočih je bilo kardinalov in škofov, pa tudi zastopnikov tistih narodov, ki ječijo v komunističnem suženjstvu. Na prvem zborovanju je imel važen govor kard. Pizzardo in sicer o laičnem apostolatu. Nato je govoril vrhovni predsednik italijanske kat. akcije odv. Veronesi, sledili so drugi govorniki, ki so obravnavali tekono raznih zborovanj vsa mogoča vprašanja laičnega apostolata. Obravnavali so med drugim vprašanje o dobrodelnosti in socialni pomoči, o družini in krščanskem nauku, o šoli, o delu, o tisku, radiu in televiziji, o številu rojstev, o zakonski nezvestobi, o sporazumu med narodi, o zdravstveno-socialnih razmerah, o športu in zabavah, o župnijskem življenju, o ženskem vprašanju, itd. itd.

V četrtek je kongresno delo počivalo, da so se mogli udeleženci kongresa posvetiti enodnevnemu duhovni obnovi.

V petek zjutraj so se darovale v katehombah razne sv. maše, katerih so se kongresisti v polnem številu udeležili. Isti dan zvečer pa so molili ob vznjožu Palatina slovesen križev pot in sicer za preganjane brate celega sveta. Pri posameznih postajah so govorili škofje raznih narodov v svojem jeziku. Nedeljo potem je sprejel sv. oče 1200 kat. laikov v posebni audienci ter imel nanje važen nagovor.

Ta kongres katoliških laikov je eden najvažnejših kongresov tekočega leta in bo rodil zelo obilne sadove.

Velike Marijine slovesnosti v Lizboni in Fatimi

Pretekli teden se je vršil v Lizboni, glavnem mestu Portugalske, mednarodni kongres »poslanice fatimske Matere božje«. Kongresa so se udeležile visoke cerkvene in civilne osebnosti iz Portugalske in raznih drugih držav. Sv. oče je zastopal kot delegat kard. Fr. Tedeschini. Govorniki so govorili predvsem o pravem krščanskem miru med narodi, ki bo zavladal šele takrat, ko bodo vsi narodi uravnavali svoje življenje po naročilu, ki ga je dala Marija Devica trem priprostim otrokom v Fatimi, in po naukih in navodilih, ki jih daje neprenehoma sv. oče sedanjemu človeštvu.

Po lizbonskem kongresu so se slovesnosti prenesle v Fatimo oziroma v ondoto Marijino svetišče, kjer se je zbralo medtem okoli milijon vernikov in kjer so se darovale sv. maše 72 ur zaporedoma noč in dan.

Odgovorni urednik: Stanko Stanič

Tiska tiskarna Budin v Gorici

Spisal dr. IVAN ČESNIK

Svetogorska pesem

P o v e s t

Takoj po Zdravi Mariji so se začeli svetlikati kresovi po gorah, hribih in gričih v čast sv. Janezu Krstniku. Na Krnu, Matajurju in Bukovcu so goreli z visokimi plameni in se pozdravljali kakor stari dobri znanci. Na Skalnici še ni gorel zlepa tako visok in velik ogenj kakor nočoj. Netili so ga grgarski fantje ob petju pobožnih pesmi na čast svetniku godovniku in Mariji Devici, ki se je tam gori prikazala njih rojakinji. Več kakor pol vasi je stražilo ognjene plamene in obnavljalo stare običaje: nedorasli mladiči so skakali čez žareče oglje, dekleta so pela, fantje so vriskali, zrela moške so modrovali in opazovali neštete kresove, ki so goreli po vsej pokrajini od Korade in Vrhovclj do Stare Gore nad Čedadom po vseh banjških, briških in slovenskobeneških gričih, po kraških hribih od Štanjela čez Doberdob do Sv. Mihaela, od Sv. Gabrijela nad Kromberkom do Sv. Jeronima na Nanosu nad lepo

hišo in ogledovali kres na Skalnici, dokler ni dogorel; nato sta odšli k počitku.

Trnovski gozd za vasio je v skrivnostni noči lahno šelestal, polja, travniki in senožeti so tiho ždele v jasni mesečini. Od daleč nekje se je oglašala sova — čuvarica nočnih tajn. Kuratov Volkun je parkrat močno zalajal na nočnega potovalca. Sele pozno so legli in zaspali ljudje, pozno je zadržala vsa narava v kresni noči.

Čepovanci so slovesno praznovali svojega zavetnika sv. Janeza Krstnika, ki je imel v velikem oltarju njihove cerkve lepo oljnato sliko — asketsko telo, odeto v kameljino kožo, gola glava z dolgimi, že malo sivimi lasmi in enaka brada, ki je skrivala široko odprta usta, preko katerih je jezik pogosto bruhal ostre spokorne besede judovskemu ljudstvu. Stal je ob Jordanu, pred njim pa ljudstvo.

Že na vse zgodaj so fantje streljali z moznarji in pritrkovali z zvonovi. Od zgodnje maše ob šestih je bilo izpostavljeno sv. Rešnje Telo. Verniki so pristopali k spovedi in sv. obhajilu in molili glasno rožni venec za rožnim venecem.

Ob deveti uri je bila slovesna peta sv. maša, katero je bral in pel oče Gelazij.

Tudi pridigal je in razložil ljudem veličino njih nebeškega zaščitnika: »Sv. cerkev praznuje edino pri tem svetniku enako kakor pri blaženi Devici Mariji že njegov rojstni dan. Sv. Janez Krstnik je bil že pred rojstvom očiščen. Bil je v najtesnejši zvezi z Božjim Sinom, našim Odrašenikom. Njegovo življenje je bila dolga veriga neutrudnega dela. Hranil se je s kobilicami in koreninami in ni okusil opojne pijače. Med rojenimi ni vstal večji prerok od njega, pravi sv. Matej v svojem evangeliju.

Ze prerok Izaija je v svojih prerokbah govoril o sv. Janezu, ko je klical: »Poslušajte, otoki, in čujte, ljudstva v daljavi: »Gospod me je poklical pred rojstvom in ko sem bil še v materinem telesu, se je spomnil mojega imena. Pripravil mi je usta kakor oster meč, s senco svoje roke me je zakril ter me naredil za izbruseno puščico: v svojem tulu me je skril in mi rekel: Moj služabnik si, Izrael, kajti v tebi se bom poveljal.«

Zivljenje sv. Janeza Krstnika je bilo v tesni zvezi z Gospodovim prihodom.

Ko je Marija zvedela, da bo postala Mati božja, je vstala in hitro šla v gore v mesto na Judovem. Stopila je v Zaharijevo hišo in pozdravila Elizabeto. Ko je ta slišala

Marijin pozdrav, je poskočilo dete v njenem telesu in Elizabeta je bila napolnjena s sv. Duhom in je vzkliknila z močnim glasom: »Blagoslovljena si med ženami in blagoslovljen je sad tvojega telesa.«

Ko se ji je dopolnil čas poroda, je rodila sina. Ko so njeni sosede in sorodniki slišali, da ji je Gospod izkazal veliko usmiljenje, so se z njo veselili. Osmi dan po obrezoivanju so mu hoteli dati ime Zaharija, Elizabeta je hotela, da se imenuje Janez. Ker v sorodstvu ni bilo tega imena, so zahtevali, da se oče izjavi, kakšno ime naj dobi sin. Ker je bil Zaharija tedaj za kazen nem, je zapisal na deščico: Janez naj mu bo ime! In ko je to napisal, se mu je razvezal jezik in je govoril, hvalil Boga in prerokoval: »Hvaljen, Gospod, Bog Izrael, ker se je ozrl na svoje ljudstvo in mu pripravil odrešenje.«

Ko je Janez odrasel, je nastopil svojo predhodniško službo in je ob neki Jordanu pridigal pokoro in farizejem, ki so ga vprašali, kakšen prerok je, odgovoril: »Jaz sem glas vpjočega v puščavi. Izravnavajte pot Gospodovo, kakor je rekel prerok Izaija.« In oznanjal je krst in pokore za odpustanje grehov.

(Nadaljevanje)